

RAAP-adviesdocument 627

Plangebied Mie Peels

gemeente Waalre

Archeologisch vooronderzoek: een verkennend
booronderzoek

Archeologisch Adviesbureau

CULTUUR
VERBOD
STORIE

1000000
1000000
1000000
1000000
1000000
1000000

Colofon

Opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie

Titel: Plangebied Mie Peels, gemeente Waalre: archeologische vooronderzoek: een verkennend booronderzoek

Status: definitief

Datum: maart 2013

Auteur: J. Vosselman MA

Projectcode: WAALR

Bestandsnaam: ADV627_WAALR.doc

Autorisatie: drs. F. van Oosterhout

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: n.v.t.

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 55853

ARCHIS-monumentnummer: 491

Bevoegd gezag: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2013

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

In opdracht van N.V. Nederlandse Gasunie heeft RAAP Archeologische Adviesbureau op 6 maart en 11 maart 2013 een verkennend booronderzoek uitgevoerd in de gemeente Waalre (respectievelijk boringen 1-5 en boringen 6-12). Het onderzoek vond plaats in de directe omgeving van reeds bestaande gasleidingen met het doel de mate van bodemverstoring door de aanleg van deze leidingen in kaart te brengen en te bepalen in hoeverre hier nog archeologische resten te verwachten zijn.

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen het beschermde archeologische monument Mie Peels (ARCHIS-monumentnummer 491; figuur 1). Dit gebied heeft een zeer hoge archeologische waarde door de aanwezigheid van nederzittingsresten uit de periodes Laat-Paleolithicum en Vroeg-Mesolithicum. Het onderzoeksgebied maakt deel uit van een zone van dekzandruggen en stuifduinen. De te verwachten resten zullen zich voornamelijk in het dekzand manifesteren.

2 Resultaten booronderzoek

2.1 Methode

De methode van het veldwerk op 6 maart is bepaald in overleg en in samenwerking met dhr. J.W. de Kort (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Er zijn in totaal 12 boringen uitgevoerd waarbij tot maximaal 2,20 m -Mv geboord is met een Edelmanboor met een diameter van 12 centimeter (figuur 2). Drie boringen zijn vervolgens tot grotere diepte doorgezet met een gutsboor met een diameter van 4 cm (boringen 1, 3 5).

Ten eerste zijn op een afstand van 4 tot 5 m ten oosten van de bestaande noord-zuid georiënteerde gasleiding¹ op één raai vier boringen geplaatst met een onderlinge afstand van 5 m (figuur 2; boringen 1-4). Vervolgens is ca.15 m ten noorden hiervan een controleboring uitgevoerd (boring 5). Ten tweede zijn rondom de west-oost georiënteerde leiding 7 boringen gezet. De minimale afstand van de boringen tot het hart van deze leiding is 0,5 m (boring12) en de maximale afstand 2,5 m (boring 6).

Er zijn tijdens het veldonderzoek twee monsters genomen van veenlagen (boring 5). Deze zijn beschikbaar voor een eventuele C14-datering, waardoor een *terminus post quem* voor het bovenliggende jonge dekzand kan worden verkregen.

De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met GPS ingemeten.

2.2 Resultaten

Ter plaatse van de boringen 1-5 kenmerkt de ondergrond zich door een laag stuifzand op jong dekzand. De laag stuifzand is over het algemeen ca. 60 cm dik. Ter plaatse van boring 3 is deze laag geheel verstoord. Onder de laag stuifzand is jong dekzand aanwezig, waarin een duidelijke humuspozolbodem tot ontwikkeling is gekomen en die goed is geconserveerd. Deze kenmerkt zich door een zeer donkere humusrijke A-horizont met daaronder een ca. 10 cm dikke Bh-

---

¹ de bestaande leidingen zijn in het veld uitgezet door dhr. v.d. Pasel (Nederlandse Gasunie).

horizont. Deze gaat geleidelijk over in een Bt-horizont en vervolgens op een diepte van 100 tot 150 cm -Mv over in een matig fijne C-horizont.

Drie boringen zijn tot een dieper niveau doorgezet (boringen 1, 3, 5). Hierbij is geconstateerd dat er onder de C-horizont op een diepte van ca. 180-210 cm -Mv een laag gereduceerd zand overgaat in een laag veen (gyttja en veen).

De boringen 6-12 zijn geplaatst om de mate van verstoring in de directe omgeving van de bestaande gasleiding vast te stellen. Ter plaatse van de boringen 8 en 12 (ca. 0,5 m uit het hart van de leiding) is de ondergrond tot een diepte van ca. 190-220 cm -Mv geheel verstoord.

De verstoring wordt snel minder diep, naarmate de afstand tot de gasleiding groter wordt. Op een afstand van gemiddeld een meter (boringen 7 en 9) bedraagt de verstoringsdiepte 90 cm -Mv. Vanaf deze diepte vertoont de bodem dezelfde opbouw als ter plaatse van de boringen 1-5 is vastgesteld. Onder de verstoorde laag is een duidelijk ontwikkelde podzolbodem in de top van het dekzand aanwezig, die al vanaf de A- en E-horizont intact is.

Op een afstand van ca. 2,5 m, ter plaatse van boring 6 en boring 11, is de ondergrond slechts tot een diepte van 45 cm geheel verstoord. Afgezien van de intacte podzolbodem, die hier vanaf 90 cm -Mv aanwezig is, is hier nog een intacte of zeer gering verrommelde laag stuifzand boven het dekzand aanwezig.

3 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De bodem binnen het plangebied kenmerkt zich door een laag stuifzand, die is gelegen op een pakket jong dekzand. De vastgestelde bodemverstoring is over het algemeen gering en beperkt zich tot het pakket stuifzand. De archeologisch relevante laag, het dekzand, is in de meeste gevallen volledig intact. Alleen op zeer korte afstand tot de reeds bestaande gasleiding (<1 m) is een verstoring aangetroffen die tot diep in het dekzand reikt.

Aanbevelingen

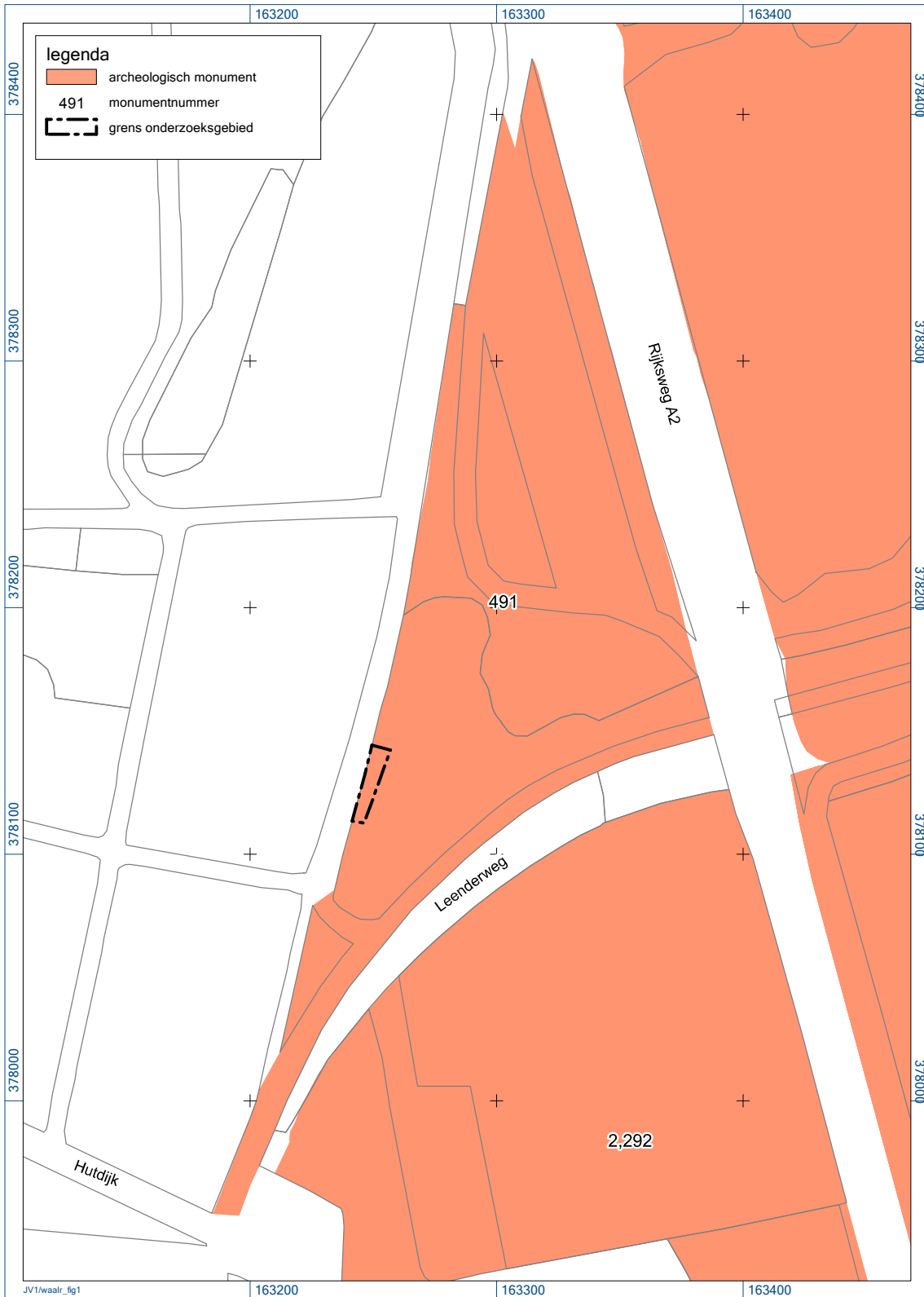
Aangezien de archeologisch relevante laag (het dekzand) in vrijwel het gehele onderzoeksgebied intact is, kan de aanwezigheid van archeologische resten niet worden uitgesloten. De top van dit dekzand kan al op geringe diepte aanwezig kan zijn (20 cm -Mv; boring 2). Derhalve wordt bij alle vormen van graafwerkzaamheden binnen het onderzoeksgebied vervolgonderzoek aanbevolen. Dit onderzoek kan geschieden in de vorm van een (intensieve) archeologische begeleiding, waarbij de ondergrond tijdens de ontgravingen geïnspecteerd zal worden op het voorkomen van archeologische resten.

Figuren en bijlagen

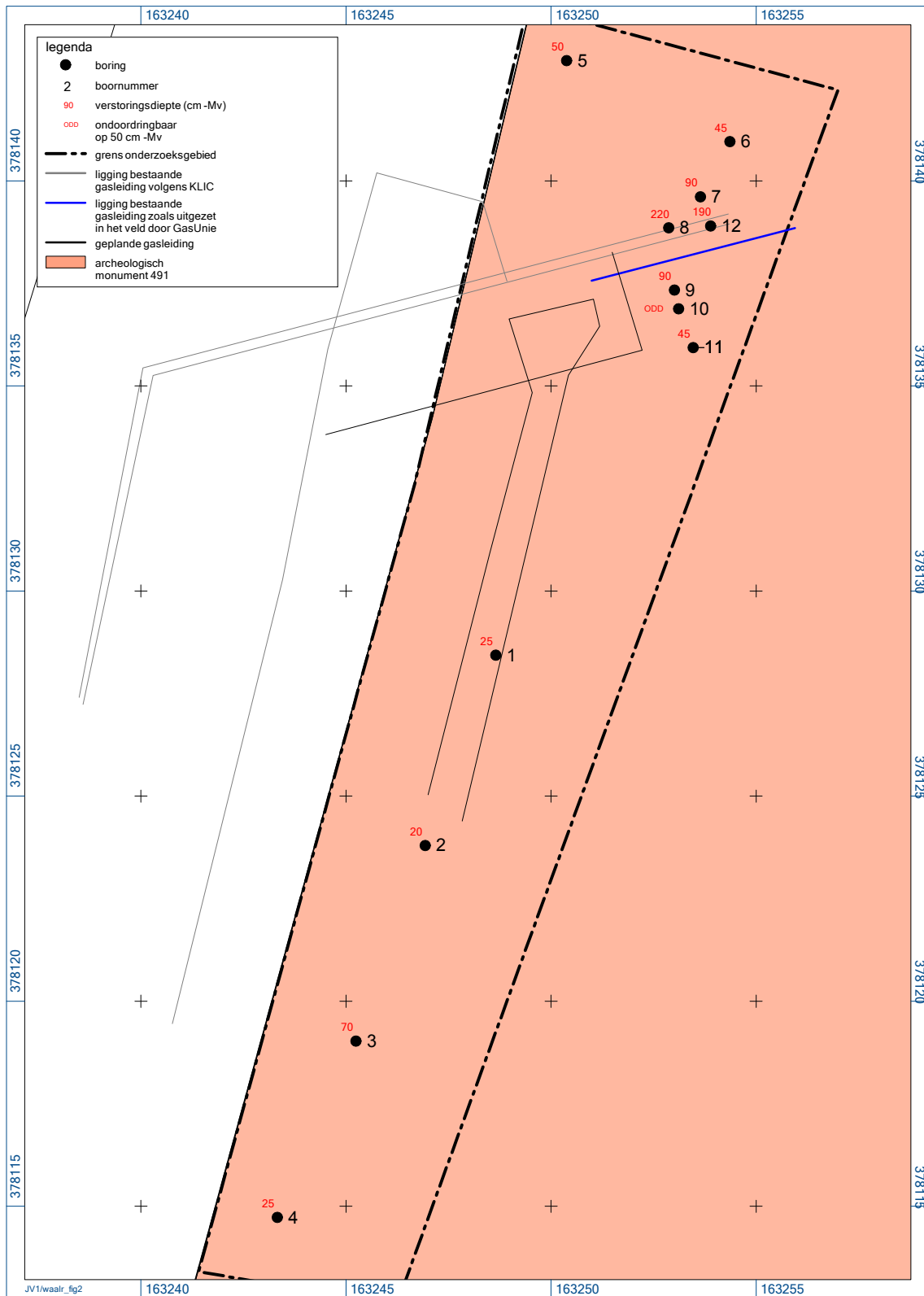
Figuur 1. De ligging van het onderzoeksgebied.

Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

Bijlage 1. Boorstaten.

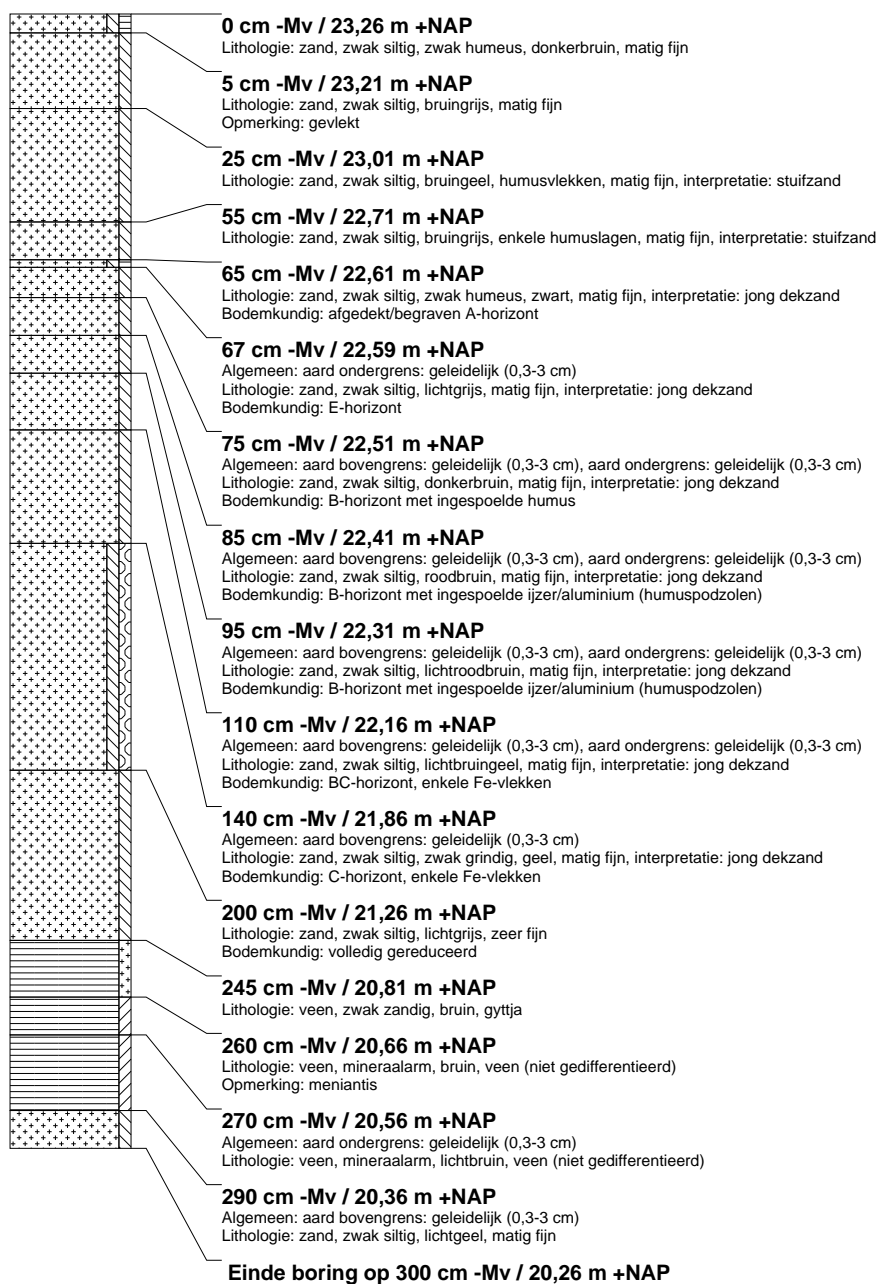
Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.

Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

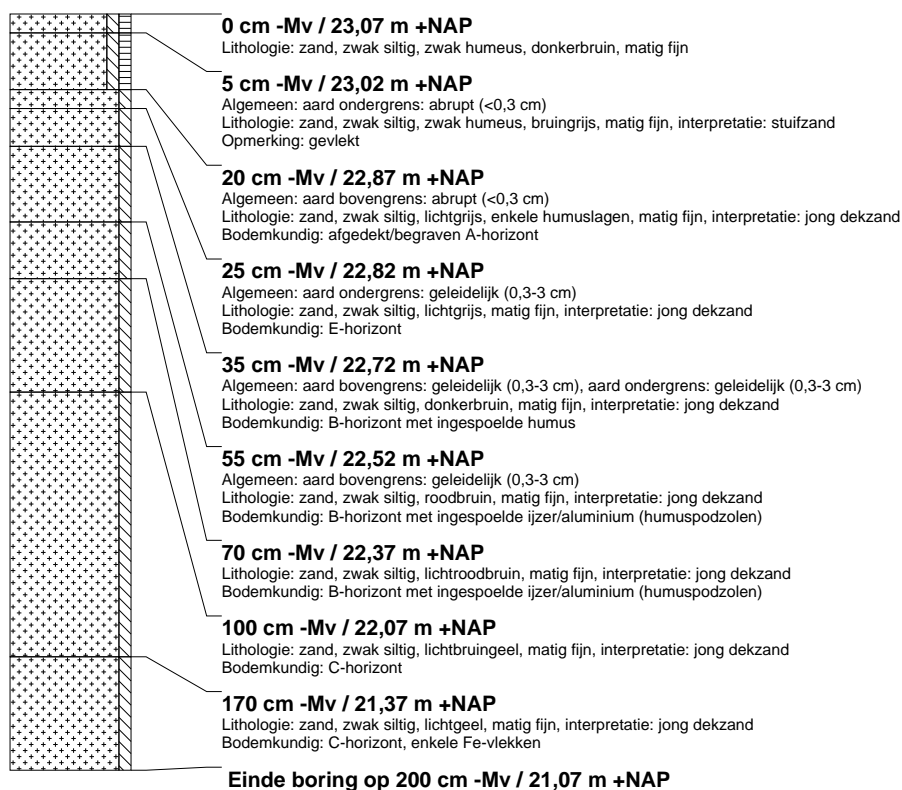
boring: WAALR-1

beschrijver: JWK, datum: 6-3-2013, X: 163.248,65, Y: 378.128,44, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,26, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

boring: WAALR-2

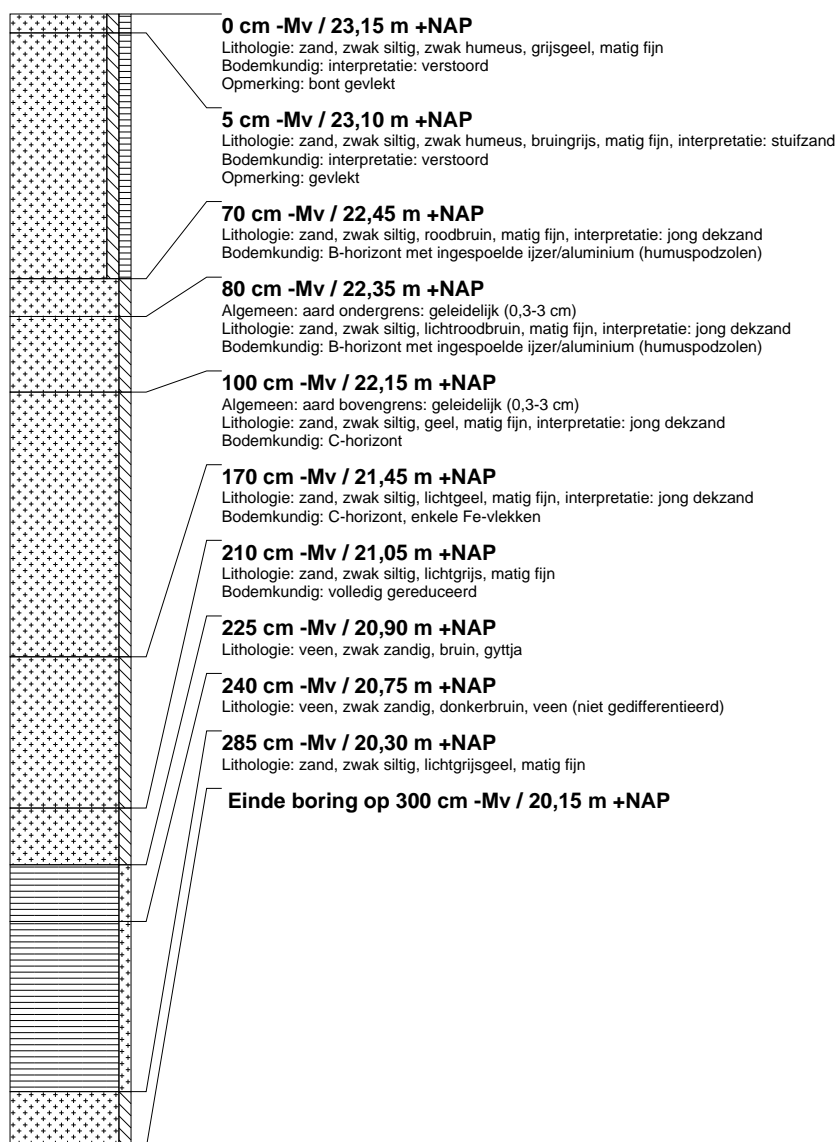
beschrijver: JWK, datum: 6-3-2013, X: 163.246,93, Y: 378.123,80, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,07, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

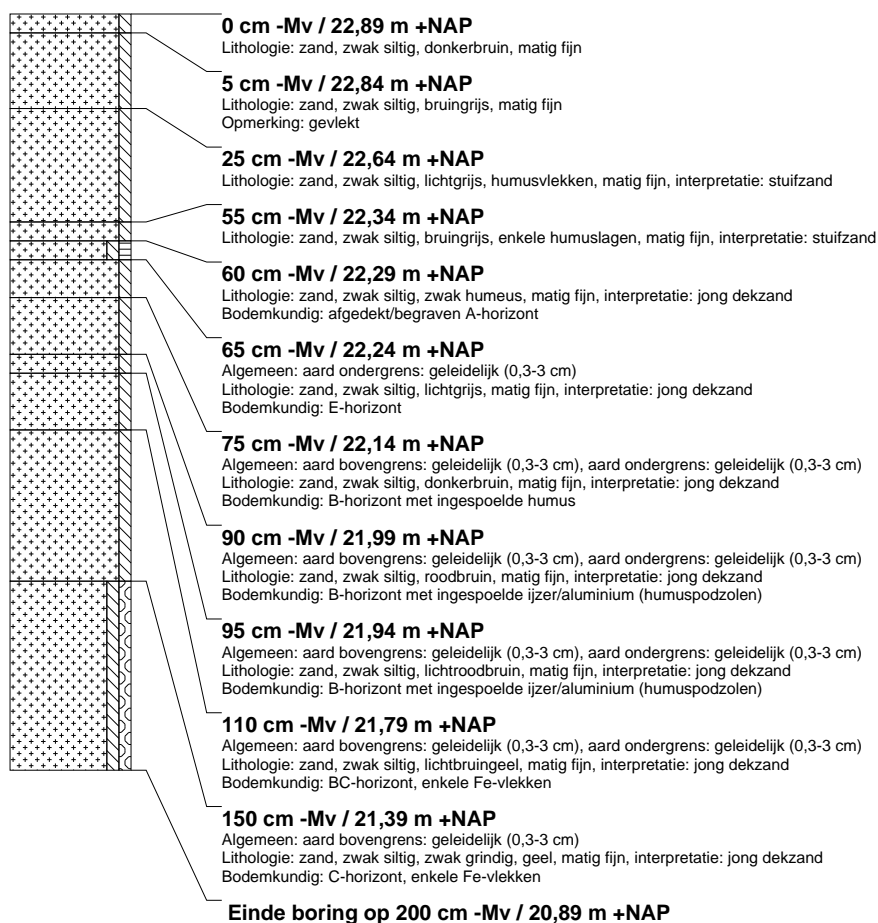
boring: WAALR-3

beschrijver: JWK, datum: 6-3-2013, X: 163.245,24, Y: 378.119,03, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,15, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

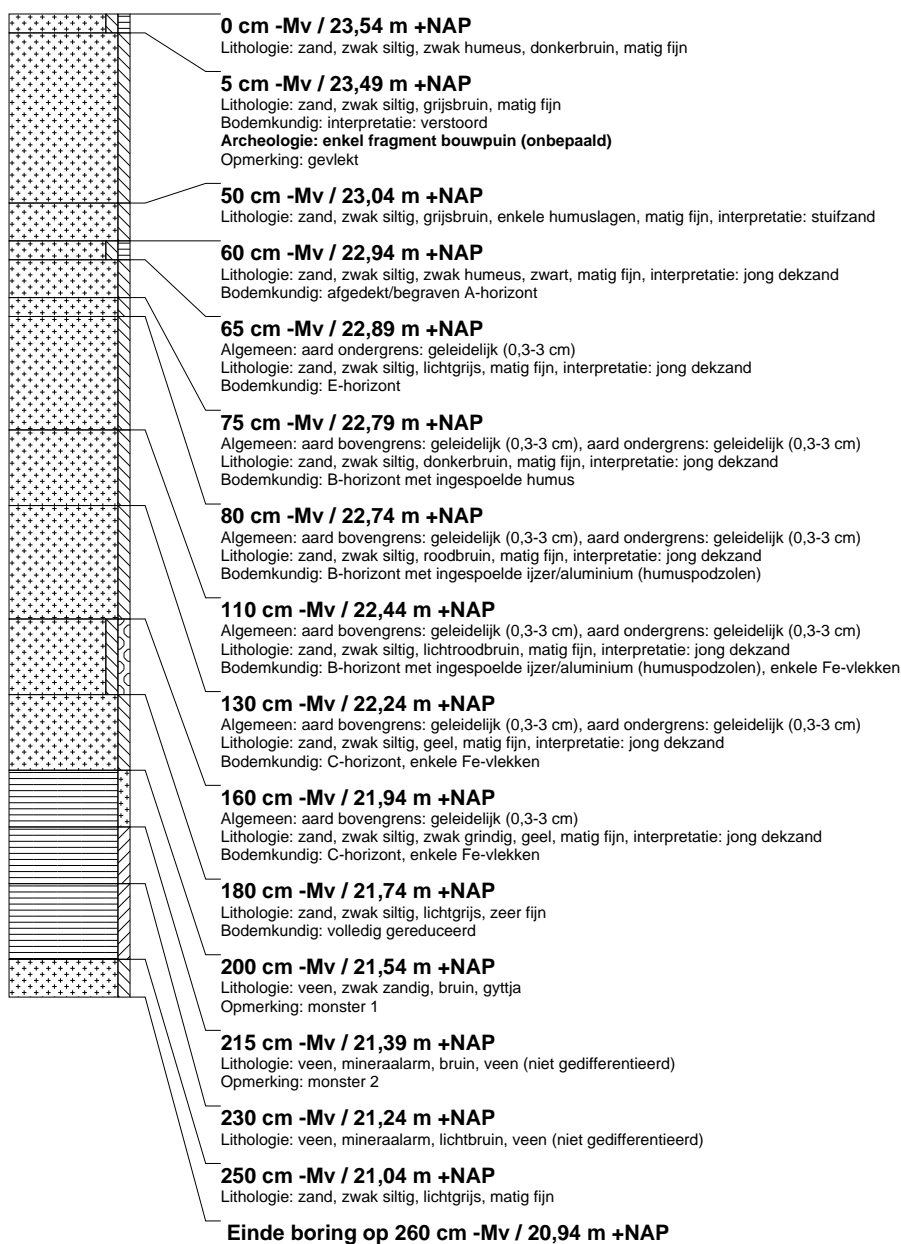
boring: WAALR-4

beschrijver: JWK, datum: 6-3-2013, X: 163.243,32, Y: 378.114,73, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 22,89, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

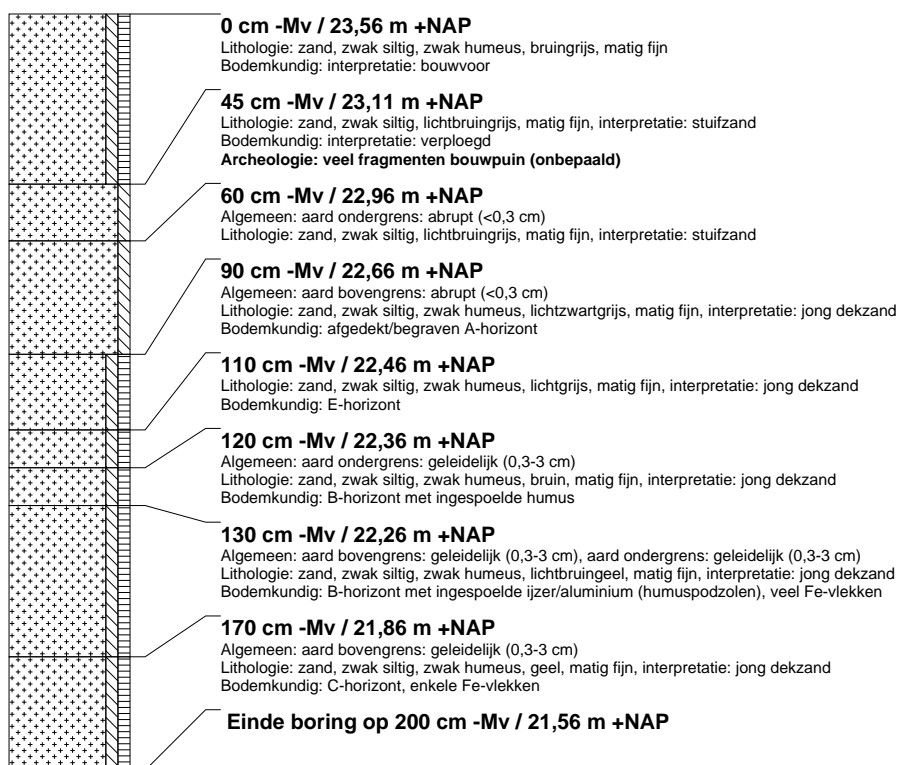
boring: WAALR-5

beschrijver: JWK, datum: 6-3-2013, X: 163.250,38, Y: 378.142,93, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,54, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: -15

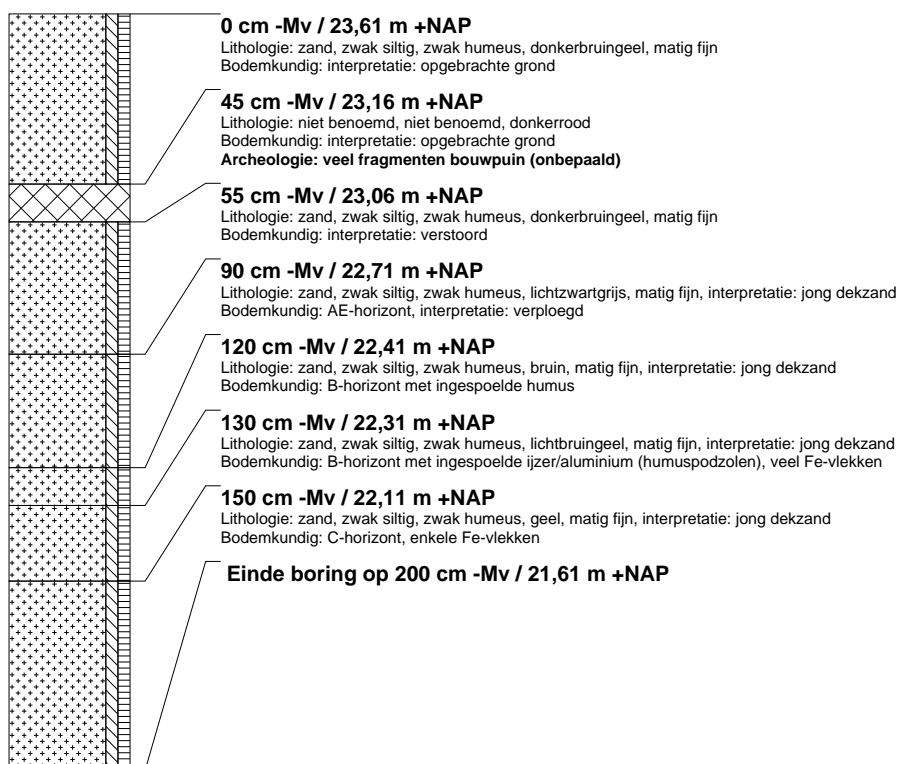
boring: WAALR-6

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.254,36, Y: 378.140,96, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,56, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

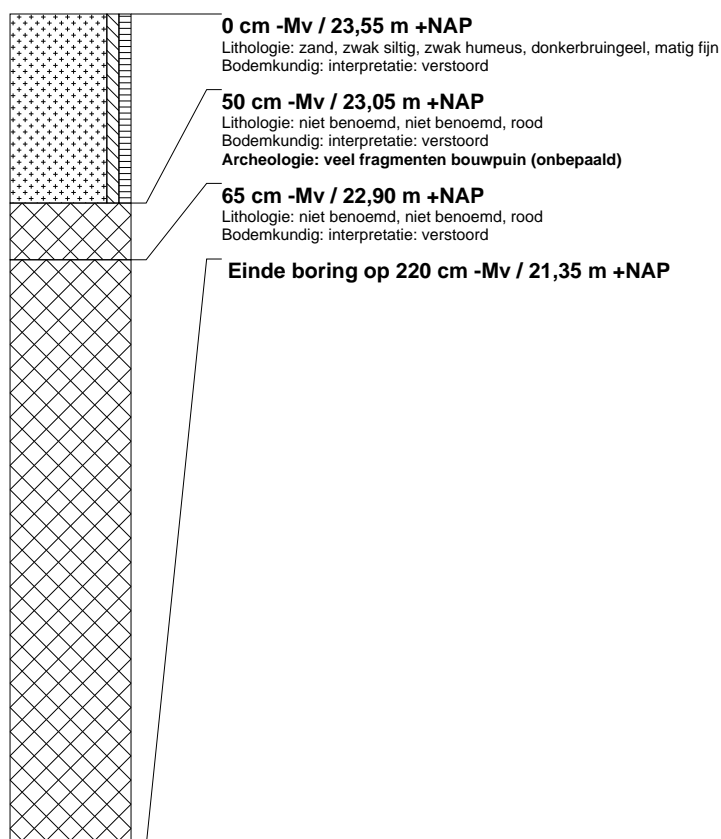
boring: WAALR-7

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.253,64, Y: 378.139,61, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,61, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

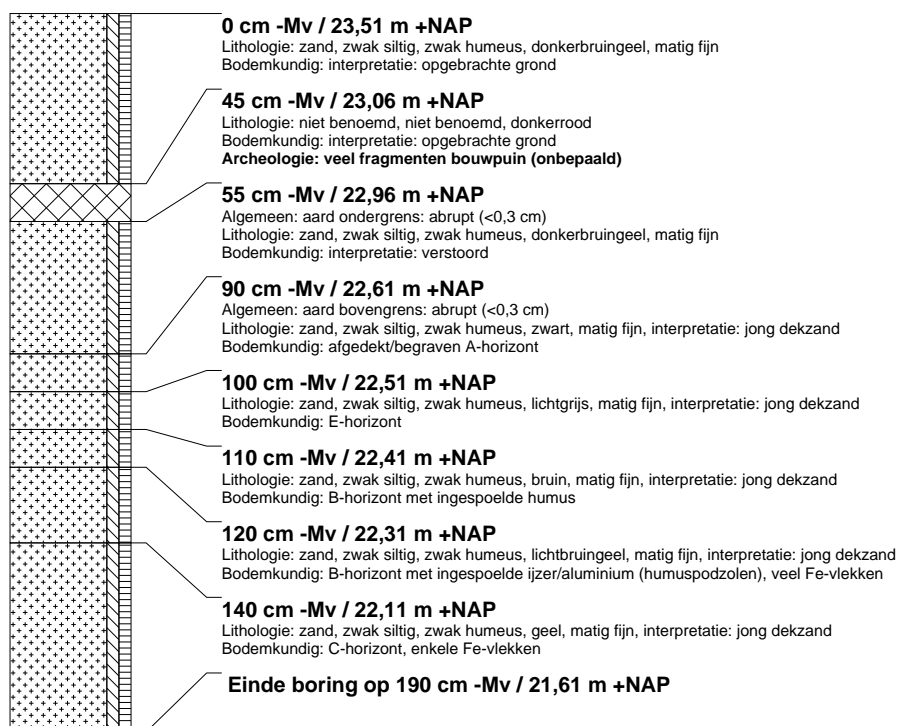
boring: WAALR-8

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.252,87, Y: 378.138,86, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,55, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

boring: WAALR-9

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.253,01, Y: 378.137,34, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,51, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

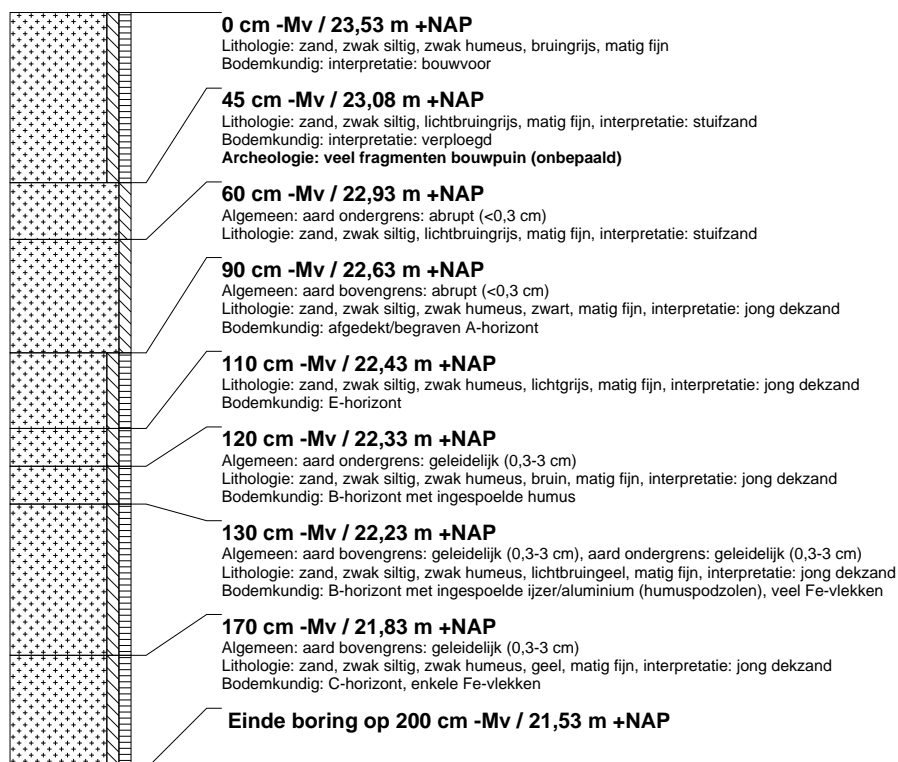
boring: WAALR-10

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.253,11, Y: 378.136,88, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,51, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

boring: WAALR-11

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.253,46, Y: 378.135,94, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,53, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost

boring: WAALR-12

beschrijver: JV, datum: 12-3-2013, X: 163.253,89, Y: 378.138,90, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 23,57, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Noord-Brabant, gemeente: Waalre, opdrachtgever: N.V. Nederlandse Gasunie, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: controleboring

